

KANSAINVÄLISET TOIMINNOT – STRATEGINEN LÄHESTYMISTAPA

<p>Asiakirja EFSA:n strategisesta lähestymistavasta sen kansainvälisiin toimintoihin</p>

Laadittu Roomassa, Italiassa
29. tammikuuta 2009

Allekirjoittanut

Diána Bánáti
Puheenjohtaja

Kansainväliset toiminnot – strateginen lähestymistapa

1. Vuonna 2006 EFSA:n johtokunta oli määritellyt EFSA:n kansainvälisten toimintojen jatkokehittämisen yhdeksi keskeisistä suosituksista, jotka perustuivat ulkoiseen arviointiin¹. Se laadittiin EFSA:n perustamisasetuksen 61 artiklan nojalla².
2. EFSA:n johtokunta hyväksyi 18. joulukuuta 2008 Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) strategisen suunnitelman vuosiksi 2009–2013. Siinä määritellään tärkeimmät muutosta aiheuttavat tekijät, muun muassa globalisaatio, lisääntyneet innovaatiot, kestävyys ja ilmastonmuutokseen liittyvät kysymykset sekä yhteiskunnalliset ja poliittiset muutokset, joilla mahdollisesti on vaikutusta EFSA:n tulevaan toimintaan. Käsitelläkseen näitä se korostaa kansainvälisten yhteyksien ja yhteistyön lisäämisen tarvetta.
3. EU on elintarvikkeiden ja juomien osalta maailman suurin viejä ja toiseksi suurin maahantuoja sekä huomattava kaupallinen toimija maatalousalan perushyödykkeiden alalla³. Maailmanlaajuinen kauppa, lisääntynyt matkailu ja muuttoliike ovat kaikki tekijöitä, jotka mahdollisesti myötävaikuttavat uusien tai uudelleen kehityksessä olevien riskien (esim. BSE) leviämiseen kansainvälisesti. Elintarvike- ja rehuketjuun kohdistuvien riskien maailmanlaajuisuudesta luonnetta korostaa elintarvikkeita ja rehuja koskevan nopean hälytysjärjestelmän tilasto vuodelta 2007⁴. Sen mukaan yhteisöön tuoduista elintarvikkeista ja rehuista tehtiin noin 7 300 ilmoitusta. Maailmanlaajuinen kauppa ei ainoastaan luo haasteita riskinhallinnasta vastaaville vaan korostaa myös riskinarvioinnista vastaavien tahojen kansainvälisen yhteistyön tarvetta.
4. EFSA:n on toimittava toiminta-ajatuksensa mukaisesti avustaakseen riskinhallinnasta vastaavia tahoja EU:ssa ja jäsenvaltioissa suojellakseen näin terveyttä ja ylläpitääkseen luottamusta eurooppalaisiin elintarvikkeisiin. Tukeakseen keskeisintä toimintaansa EFSA:n on osallistuttava täysimääräisesti toimintaan kansainvälisellä tasolla, oltava tietoinen maailmanlaajuisen elintarviketurvallisuuden haasteista, kyettävä tunnistamaan kehityksessä olevat riskit, kerättävä, järjestettävä ja vaihdettava tietoja ja dataa ollen tietoinen toisten tahojen tiedonannoista sekä kehitettävä tarkoituksenmukaista yhteistyötä ja yhtenäisyyttä sekä kansainvälisten että kolmansia maita edustavien järjestöjen kanssa.
5. EFSA:n kansainvälisiä toimintoja koskevan lähestymistavan kehittämisessä otetaan huomioon oikeudellinen ja institutionaalinen viitekehys, jonka puitteissa EFSA toimii. Täyttääkseen perustamisasetuksensa 22 ja 23 artiklassa määritellyn yleisen toiminta-ajatuksensa ja tehtävänsä sekä harjoittaakseen keskeisintä toimintaansa EFSA:lla on oltava pääsy laajimpaan maailmanlaajuisesti tarjolla olevaan riskejä koskevaan tieteellisten tietojen ja datan kantaan. Lisäksi sen on osallistuttava kansainvälisesti tunnustettujen riskinarviointimenetelmien kehittämiseen ja käyttöön. 23 artiklassa⁵ edellytetään, että EFSA antaa komission pyynnöstä tieteellistä ja teknistä tukea yhteisön, ehdokasmaiden, kansainvälisten

¹EFSA:n johtokunnan suositukset, jotka perustuvat asetuksen (EY) N:o 178/2002 61 artiklan nojalla tehtyyn arviointiin EFSA:n toiminnasta.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, annettu 28. päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä.

³ Tärkeimmät kauppakumppanit ovat Yhdysvallat, eurooppalaiset EU:n ulkopuoliset valtiot, Venäjä, Kiina, Brasilia, Argentiina, Thaimaa, Intia ja Vietnam. Lähde: Euroopan elintarvike- ja juomateollisuuden keskusliiton (CIAA) vuoden 2006 data-aineisto ja kehityssuunnat.

⁴ Artikkel 50.3 178/2002, ks. http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm

⁵ 23 artiklan i kohta: antaa komission pyynnöstä tieteellistä ja teknistä tukea yhteisön, ehdokasmaiden, kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden välisen yhteistyön parantamiseksi sen toiminta-ajatukseseen sisältyvillä aloilla.

järjestöjen ja kolmansien maiden välisen yhteistyön parantamiseksi sen toiminta-ajatuksen sisältyvillä aloilla. 33 artiklan 1 ja 2 kohdassa edellytetään, että EFSA:n on työskenneltävä ehdokasmaiden, kolmansien maiden tai kansainvälisten elinten kanssa etsiäkseen, kerätäkseen, järjestääkseen ja analysoidakseen sen toiminta-ajatuksen sisältyviä aloja koskevat asiaankuuluvat tieteelliset ja tekniset tiedot ja tehdäkseen niistä yhteenvedon⁶. 49 artiklassa⁷ erityisesti vaaditaan EFSA:a toimimaan sellaisten maiden kanssa, jotka ovat tehneet Euroopan yhteisön kanssa sopimuksia, jotka velvoittavat ne saattamaan yhteisön oikeuden osaksi kansallista lainsäädäntöään ja panemaan sen täytäntöön (esim. EFTAan ja ETA:an kuuluvat maat).

6. Lisäksi muussa EU:n lainsäädännössä ja politiikassa luodaan puitteet EFSA:n yhteistyölle kolmannen maan tai kansainvälisten elinten kanssa, esimerkiksi liittymistä valmistelevissa ohjelmissa, Euroopan yhteisön ja Yhdysvaltojen yhteisissä sopimuksissa, jotka koskevat yhteistyön kehittämistä tieteellisissä ja teknisissä kysymyksissä, sekä tieteellistä ja teknistä yhteistyötä koskevissa sopimuksissa.

7. Useilla elintarvike- ja rehuturvallisuutta, kasvinsuojelua ja terveyttä koskevilla aloilla Euroopan komissiolla on institutionaalinen ja oikeudellinen toimivalta edustaa Euroopan yhteisöä kansainvälisillä foorumeilla. Komissiolle tieteellisissä ja teknisissä kysymyksissä annettava tuki sen osallistuessa hallitustenvälisiin neuvotteluihin esimerkiksi OIE:n, IPPC:n, EPPO:n, OECD:n, WTO:n, WHO:n ja FAO:n puitteissa perustuu näihin oikeudellisesti ja institutionaalisesti määriteltyihin velvoitteisiin. On tärkeää, että komission ja sen myötä EU:n kantoja pönkitetään sellaisen vankan tieteellisen ja teknisen tuen avulla, joka on kehitetty ottaen kattavasti huomioon kansainväliset tiedot, todisteet, data ja riskinarviointimenettelyt.

8. Kansainväliset komiteat ja muut elimet laativat riskinarviointeja ja muita arviointeja sekä keräävät dataa ja tietoja ja analysoivat ne. Näistä erityisesti FAO:n ja WHO:n, OECD:n, OIE:n ja IPPC:n alaisia tietoja käytetään kansainvälisinä viitteinä, ja ne myös lopulta tukevat kansainvälisessä kaupassa käytettäviä standardeja. On tärkeää, että ne kuvastavat täydellisesti riskien arviointia, koska ne koskevat Eurooppaa ja koska on olemassa selvä tarve Euroopan panokselle näihin arviointeihin ja käytettyihin riskinarviointimenetelmiin. Tehtävänsä ja institutionaalisen kehyksen mukaisesti EFSA:n on kyettävä myötävaikuttamaan kansainväliseen riskinarviointitoimintaan ja oppimaan siitä ja oltava täysimääräisesti mukana kansainvälisessä tieteellisessä yhteisössä.

9. EFSA:lla on jo käytössä jäsenvaltioiden kanssa tehtävää yhteistyötä koskeva strategia⁸, josta se äskettäin esitteli johtokunnalle väliraportin.⁹ Tästä toiminnosta saatu kokemus on auttanut EFSAa pohtimaan yhteistyötä kansainvälisellä tasolla.

⁶33 artiklan 1 kohta: Elintarviketurvallisuusviranomaisen on etsittävä, kerättävä, järjestettävä ja analysoitava sen toiminta-ajatuksen sisältyviä aloja koskevat tieteelliset ja tekniset tiedot ja tehtävä niistä yhteenvedo. Tähän sisältyy erityisesti seuraavia aiheita koskevien tietojen keruu: a) elintarvikkeiden kulutus ja yksilöiden altistuminen elintarvikkeiden kulutukseen liittyville riskeille, b) biologisen riskin esiintyvyys ja levinneisyys, c) elintarvikkeissa ja rehuissa esiintyvät vierasaineet, d) jäämät.

33 artiklan 2 kohta: Edellä 1 artiklaa sovellettaessa elintarviketurvallisuusviranomaisen on tehtävä tiivistä yhteistyötä kaikkien tiedonkeruun alalla toimivien elinten kanssa, myös ehdokasmaiden, kolmansien maiden tai kansainvälisten elinten kanssa.

⁷ 49 artikla: Elintarviketurvallisuusviranomaisen toimintaan voivat osallistua maat, jotka ovat tehneet Euroopan yhteisön kanssa sopimuksia, jotka velvoittavat ne saattamaan yhteisön oikeuden osaksi kansallista lainsäädäntöään ja panemaan sen täytäntöön tämän asetuksen soveltamisalalla.

Näiden sopimusten asianomaisten määräysten nojalla tehdään järjestelyjä, joilla täsmennetään näiden maiden osallistumista elintarviketurvallisuusviranomaisen toimintaan ja sen laajuutta ja tapaa. Näihin järjestelyihin kuuluvat myös määräykset, jotka koskevat osallistumista elintarviketurvallisuusviranomaisen johtamiin verkostoihin, sellaisten asiantuntijaorganisaatioiden sisällyttämistä luetteloon, joille elintarviketurvallisuusviranomaisen voi antaa tiettyjä tehtäviä, sekä rahoitusosuuksia ja henkilöstöä.

⁸ Strategy for cooperation and networking between the EU Member States and EFSA, joulukuu 2006, EFSA:n verkkosivut, ks. <http://www.efsa.europa.eu/en/keydocs/docs/msstrategy.pdf>.

⁹ http://www.efsa.europa.eu/cs/BlobServer/DocumentSet/mb181208_item8_doc6a_Interim_review.pdf?ssbinary=true Interim Review of the Strategy for Cooperation and Networking between EU Member States and EFSA.

10. Koska EFSA on täydessä toiminnassa oleva organisaatio, on oikea aika sille, että se määrittelee kansainvälisiä toimintojaan koskevat visionsa ja keskeiset tavoitteensa. Kuuden ensimmäisen toimintavuotensa aikana EFSA on jo luonut tiiviitä yhteyksiä tilapäiseltä pohjalta niihin kolmansissa maissa ja kansainvälisellä tasolla toimiviin järjestöihin, joiden toiminnot ovat olennaisia EFSA:n toimialan kannalta. Samoin on kehitetty yksilöllisiä yhteyksiä keskeisiin tutkijoihin eri puolilla maailmaa.

11. Tässä asiakirjassa pyritään tarjoamaan strateginen lähestymistapa EFSA:n kansainvälisille toiminnoille ja hahmottelemaan sen tavoitteet ja ensisijaiset painopisteet, joiden avulla lujitetaan sen nykyistä toimintaa ja määritellään tulevia aloitteita.

EFSA:n tavoitteet sen kansainvälisten toimintojen osalta

12. Kyetäkseen täyttämään yleisen riskinarviointia ja riskiviestintää koskevan tehtävänsä, avustamaan EU:n riskinhallinnasta vastaavia tahoja ja varmistamaan vankimman mahdollisen tieteellisen perustan terveyden suojelua koskeville toimenpiteille ja pitääkseen yllä luottamusta eurooppalaiseen elintarvikejärjestelmään EFSA on määritellyt kansainvälisille toiminnoilleen seuraavat neljä keskeistä tavoitetta.

I EU:n tukeminen sen kansainvälisissä sitoumuksissa

13. EFSA tukee komissiota sen kansainvälisissä ohjelmissa ja sitoumuksissa. EFSA on komission kanssa määritellyt ja priorisoinut keskeiset Codexin komiteat, joiden osalta EFSA:n tukea saatetaan tarvita¹⁰. EFSA:n asiantuntijat osallistuvat erityisesti mikrobiiläakeresistenssiä ja bioteknologialla tuotettuja elintarvikkeita käsitteleviin työryhmiin (task force -ryhmiin) sekä komiteoiden avustamiseen. Yhteisön avustamisen lisäksi EFSA:n toiminta Codex Alimentariusissa tarjoaa sille mahdollisuuden valmistautua WHO:n ja FAO:n kansainvälisten riskinarviointielinten tieteelliseen toimintaan, koska Codex panee alkuun useita niiden aloitteista.

14. EFSA on myös avustanut komissiota tarjoamalla tukea komission neuvotteluille WTO:ssa, EPPO:ssa, IPPC:ssä, OIE:ssa, WHO:ssa ja FAO:ssa sekä kolmansien maiden kanssa käytävissä kahdenvälisissä neuvotteluissa. Se on tarjonnut yhteisön kannoille tieteellisen perustan perimmäisenä tavoitteenaan avustaa yhteisöä täyttämään kansainväliset velvoitteensa.

15. Yhteisöllä on useita kahdenvälisiä ja monenvälisiä toimintoja, jotka ovat olennaisia EFSA:n toiminnan ja vastuun kannalta, esimerkiksi transatlanttisen talouskumppanuuden alaiset aloitteet ja erityisesti riskinarviointia koskeva vuoropuhelu (Risk Assessment Dialogue) ja maailmanlaajuinen riskinarviointia koskeva vuoropuhelu (Global Risk Assessment Dialogue), joihin EFSA on jo osallistunut.

16. EFSA on avustanut komissiota Mercosur-maissa ja Aasiassa toteutettavissa tieteellisissä koulutusohjelmissa tavoitteenaan kehittää riskinarviointia koskevaa tietämystä ja valmiutta ja ennen kaikkea avustaa tuojamaita ymmärtämään EFSA:n riskinhallintatoimenpiteiden tieteellinen perusta ja mahdollistaa niiden toteuttaminen kyseisissä maissa. Komission pyynnöstä EFSA on esimerkiksi äskettäin toiminut yhteistyössä venäläisten asiantuntijoiden kanssa parantaen näiden asiantuntemusta ja näkemystä tieteellisestä perustasta torjunta-aineiden enimmäisjäämätasojen EU:ssa.

17. EU:n laajentumisen puitteissa EFSA työskentelee ehdokas- ja hakijamaiden kanssa edistääkseen tietämystä viranomaisen toiminnasta, jakaakseen asiantuntemusta, luodakseen tiedonvaihtomenetelmiä ja ottaakseen kansalliset viranomaiset mukaan kriisinkoordinointiharjoituksiin. EFSA on sitoutunut Euroopan naapuruuspolitiikkaan yhteistyössä komission kanssa, ja työskentelee tällä hetkellä Kroatian, Turkin ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian sekä viiden Länsi-Balkanilla sijaitsevan mahdollisen jäsen ehdokkaan kanssa (Serbia, Albania, Montenegro, Kosovo sekä Bosnia ja Hertsegovina)¹¹. Nämä toiminnot liittyvät EFSA:n toimialaan koko sen laajuudelta. EFSA jatkaa komission tukemista toteuttamalla näitä ohjelmia tavoitteenaan

¹⁰ Codexin torjunta-ainejäämäkomitea, elintarvikelisiä- ja vierasainekomitea, elintarvikehygieniakomitea, analyysi- ja näytteenottomenetelmäkomitea sekä ravitsemus- ja erityisruokavaliokomitea.

¹¹ Liittymistä valmisteleva tukiväline (IPA):

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0082:0093:FI:PDF>

vahvistaa tieteellistä yhteistyötä ja verkostoitumista.

Tärkeimmät aloitteet

– Monenvälisellä tasolla

- Määritellä ja priorisoida komission kanssa EU:n valtuuskunnille annettava tuki, jota annetaan kansainvälisten hallitustenvälisten kokousten, kuten Codexin työryhmien, ja tarvittaessa myös EPPO:n, IPPC:n, OIE:n, Euroopan neuvoston ja OECD:n sekä niihin liittyvien valmistelevien toimintojen yhteydessä¹².
- Kehittää vankempi perusta kansainvälisten elinten kanssa tehtävälle yhteistyölle, tutkia komission kanssa mahdollisuuksia EFSA:n toimintojen tarkoituksenmukaisille puitteille tarkistettaessa tieteellisen ja teknisen vaihdon lisäämistä koskevia nykyisiä sopimuksia.

- Kahdenvälisellä tasolla

- Määritellä ja priorisoida EFSA:n tuki yhteisön toiminnoille ja erityisesti niille toiminnoille, jotka liittyvät transatlanttiseen riskinarviointia koskevaan vuoropuheluun (Transatlantic Risk Assessment Dialogue) ja maailmanlaajuisen riskinarviointia koskevaan vuoropuheluun (Global Risk Assessment Dialogue)¹³ sekä liittymis- ja naapuruusohjelmiin.
- Työskennellä komission kanssa oikeudellisissa ja institutionaalisissa puitteissa tarkoituksenmukaisten perusteiden määrittelemiseksi yhteistyölle, jota tehdään sellaisten elinten kanssa, joilla on kolmansissa maissa samankaltaisia tehtäviä kuin EFSA:lla, jotta helpotetaan EFSA:n toimialaan kuuluvia tehtäviä koskevaa yhteistyötä ja vaihtoa.¹⁴

II Kansainvälisen tieteellisen datan ja tiedon saannin varmistaminen vahvan perustan luomiseksi riskinarvioinnille ja kehittymässä olevien riskien tunnistamiselle

18. Jäsenvaltioiden kanssa tekemänsä yhteistyön ja verkostoitumisen lisäksi sekä useiden riskien maailmanlaajuisen luonteen tunnustamiseksi EFSA toimii jo yhteistyössä kansainvälisten ja kolmansien maiden organisaatioiden kanssa. Tavoitteena on jakaa tietämystä verkostoitumalla, helpottamalla tieteellisen osaamisen ja datan saamista, parhaiden käytäntöjen jakamista ja pääsyä Euroopan ulkopuolisiin tutkimusympäristöihin, minkä ansiosta EFSA voi kehittää tieteellistä huippuosaamista ja yhtenäisyyttä edistäen samalla synergiaa maailmanlaajuisesti.

19. Perustamisasetuksensa 33 artiklan mukaisesti EFSA kehittää tiedonkeruuta koskevaa yhteistyötä esimerkiksi elintarvikkeiden kulutuksen, biologisen riskin esiintyvyyden ja levinneisyyden, elintarvikkeissa ja rehuissa esiintyvien vierasaineiden ja jäämien alalla. Sama koskee myös muuta sen tehtävän toteuttamisen kannalta välttämätöntä tietoa. Tässä suhteessa EFSA on jo sitoutunut säännöllisiin monenvälisiin toimintoihin. Esimerkiksi kansainvälisen elintarvikkeiden kemikaaliturvallisuutta käsittelevän yhteistyöryhmän (International Food Chemical Safety Liaison Group) kautta se on kyennyt vaihtamaan bisfenoli A:ta ja melamiinia koskevia tietoja toimien tiiviissä yhteistyössä Euroopan komission, Australian ja Uuden-Seelannin elintarvikkestandardien kehittämisestä vastaavan laitoksen (Food Standards Australia and New Zealand), Kanadan kansanterveydestä vastaavan laitoksen (Health Canada), Japanin elintarviketurvallisuuskomitean (Japan Food Safety Commission), Yhdysvaltain elintarvike- ja lääkeviraston (USFDA) ja Uuden-Seelannin elintarviketurvallisuudesta vastaavan viranomaisen (NZFSA) kanssa. Ne ovat tärkeitä foorumeja tulevan yhteistyön kehittämiseksi sekä tietojen, datan ja kokemusten jakamiselle.

¹² Esimerkiksi avustaa komissiota antamalla sen kantoja koskevia tieteellisiä tai teknisiä neuvoja ennen kansainvälisiä kokouksia.

¹³ Sisältää transatlanttiseen kumppanuuteen osallistuvat maat ja lisäksi muita kolmansien maiden riskinarviointielimiä.

¹⁴ Esimerkiksi Euroopan yhteisön ja Uuden-Seelannin, Euroopan yhteisön ja Australian sekä Euroopan yhteisön ja muiden maiden väliset sopimukset.

20. EFSA edistää myös yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden virastojen kanssa tunnistaakseen kehittymässä olevia riskejä ja muuttuvia riskitilanteita. Tästä on ollut apua ennakoitaessa maailmanlaajusten riskien vaikutusta Euroopan tilanteeseen. Esimerkkinä mainittakoon WHO:n, OIE:n ja FAO:n kanssa tehty lintuinfluenssaa koskenut yhteistyö. Tällainen yhteistyö on yhä tärkeämpää tulevaisuudessa, jolloin käsitellään uusia tai uudelleen kehittymässä olevia riskejä, jotka johtuvat maailmanlaajuisesta kaupankäynnistä, kansainvälisestä matkailusta ja muuttoliikkeestä, ilmastonmuutoksesta ja uudesta teknologiasta. EFSA on jo järjestänyt yhteisen konferenssin WHO:n ja FAO:n kanssa tarkastellakseen esiin tulevia kysymyksiä, jotka johtuvat ilmastonmuutoksen vaikutuksista elintarviketurvallisuuteen ja ravitsemukseen. EFSA kuuluu myös WHO:n Infosan-verkostoon ja on mukana sen hätätilannemenettelyissä. EFSA:n kyky tarjota tieteellistä tukea hätätilanteen tai kriisin aikana tehostuu erittäin paljon luomalla tällaisia yhteyksiä ja tekemällä yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen kanssa datan ja muiden tietojen saamiseksi välittömästi.

21. Kahdenvälisellä tasolla EFSA on toistaiseksi tehnyt yhden virallisen sopimuksen helpottaakseen tiedonvaihtoa Yhdysvaltain elintarvike- ja lääkeviraston (USFDA) kanssa¹⁵. Sopimuksen avulla lähinnä varmistetaan, että luottamuksellisuutta koskevia sääntöjä noudatetaan. Se on lisännyt tietovirtaa. Sopimus on osa järjestelyjä, jotka liittyvät transatlanttisen talouskumppanuuden täytäntöönpanoon¹⁶. EFSA ennakoii, että uudet sopimukset voivat olla hyödyllisiä. Siksi se aikoo tutkia Euroopan komission kanssa niiden toteutettavuutta, myös EFSA:n perustamisasetuksen puitteissa, ja olemassa olevia yhteistyötä koskevia oikeudellisia välineitä, joita EU:ssa on laadittu tieteen ja teknologian alalla kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Tärkeimmät aloitteet

- Asettaa tärkeimmillä aloilla nykyisiä oikeudellisia välineitä hyödyntäviä järjestelyjä, jotka tarjoavat vankan perustan datan ja muun tiedon vaihdolle asiaankuuluvien kansainvälisten ja kolmansien maiden elinten kanssa ja tukevat tätä tiedonvaihtoa, jotta tarjotaan laaja-alainen perusta sen riskinarvioinneille ja kehittymässä oleviin riskeihin liittyville toiminnoille.
- Kehittää kansainvälistä yhteistyötä ja tutkia mekanismeja nopean datan- ja tiedonvaihdon helpottamiseksi, jotta tehostetaan EFSA:n kykyä tukea riskinhallinnasta vastaavia tahoja hätätilanteissa.

III Osallistuminen riskinarvointiin kansainvälisellä tasolla

22. Useat kansainväliset järjestöt laativat riskinarviointeja samoilla aloilla kuin EFSA. EFSA on jo mukana riskinarvointitoiminnassa kansainvälisellä tasolla, koska useat EFSA:n lautakunnissa ja komiteassa toimivista johtavista eurooppalaisista tutkijoista sekä henkilöstöstä osallistuvat JMRA:n, JMPR:n ja JECFA:n kansainvälisten riskinarvointikomiteoiden ja työryhmien toimintaan. EFSA:n asiantuntijoita kutsutaan myös yksityishenkilöinä osallistumaan OIE:n, IPPC:n, WHO:n, EPPO:n ja OECD:n riskinarvointitoimintaan. Tällainen osallistuminen on tärkeää myös jatkossa, jos EU:n menetelmät, tiedot ja parhaat käytännöt aiotaan ottaa huomioon näissä komiteoissa ja jos niiden kaikista toiminnoista on määrä tiedottaa EFSA:lle.

23. EFSA ottaa huomioon näiden elinten antamat lausunnot tutkiessaan vielä asiaa eurooppalaisesta näkökulmasta, jotta se varmistaa EFSA:n tieteellisen neuvonannon yleisen riippumattomuuden ja merkityksen EU:n viitekehyksessä. EFSA on keskustellut kyseisten elinten kanssa määritelläkseen, miten riskinarvointien, tiedon ja datan jakaminen voitaisiin toteuttaa ja miten niitä voitaisiin käyttää yhteiseksi eduksi, esimerkiksi JECFA:n kanssa aflatoksiinin osalta. EFSA on luonut tiiviit työskentelysuhteet niiden sihteeristöihin, jotta kumpikin osapuoli pysyisi täydellisesti ajan tasalla toisen toiminnasta. Ennen kaikkea tällaisen toiminnan vahvistaminen entisestään auttaa estämään samojen ponnistelujen toistamista ja vähentämään tarpeettomia eroavaisuuksia.

24. EFSA on myös antanut riskinarvioinneistaan ennakoilmoituksen välittömästi ennen julkaisemista julkaisukiellon aikana, kun kansainvälinen vaikutus seuraavien tahojen kansainvälisiin toimiin on todennäköistä: USFDA, USDA, FSANZ, USEPA, Japanin elintarviketurvallisuuskomitea, Kanadan kansanterveydestä vastaava laitos, WHO, OIE ja FAO.

¹⁵ EFSA and FDA Strengthen Cooperation in Food Safety, EFSA:n verkkosivut, heinäkuu 2007, ks.

http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_1178621165446.htm.

¹⁶ Transatlanttinen talouskumppanuus: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2003/october/tradoc_111712.pdf.

25. Yhteistyötä kansainvälisten elinten kanssa on myös kehitetty erityisissä kysymyksissä. EFSA esimerkiksi työskenteli tiiviisti WHO:n kanssa äidinmaidonkorvikkeessa esiintyneen *Enterobacter sakazakii* -bakteerin suhteen. Se myös toimi yhdessä WHO:n ja ECDC:n kanssa mikrobilääkeresistenssin osalta. Kun kolmas maa on tehnyt merkittävää riskinarviointityötä, EFSA on ottanut olennaisia asiantuntijoita mukaan ensimmäisiin keskusteluihinsa varmistaen samalla tätä seuraavan tieteellisen lausunnon kaikkinaisen riippumattomuuden. Esimerkkinä tästä on eläinten kloonauksen koskenut tiedekomitean toiminta, jossa Yhdysvaltain elintarvike- ja lääkeviraston asiantuntija osallistui alustaviin EFSA:n työryhmän keskusteluihin.

26. Keskustelutalaisuuksien ja konferenssien avulla EFSA on kyennyt jakamaan tietoja ja neuvottelemaan kansainvälisten asiantuntijoiden kanssa keskeisistä riskinarvioinneista ja tieteellisistä kysymyksistä. Tämän vuoropuhelun avulla se on muodostanut perustan lähestymistapoja ja menetelmiä koskevalle yksimielisyydelle esimerkiksi suhteessa ympäristöriskien arviointiin, riskien antamiin hyötyihin sekä syöpää aiheuttavien ja perimämyrkkyllisten aineiden käsittelyyn.

27. EFSA jatkaa näiden toimintojen kehittämistä tavoitteenaan vaikuttaa ja osallistua niihin sekä oppia niistä, kehittää keskustelujaan kansainvälisillä riskinarviointifoorumeilla, edistää menetelmien ja ohjauksen yhdenmukaistamista ja toimia jatkossakin johtosessa kansainvälisessä riskinarviointia koskevassa suunnittelussa.

28. Tekemänsä kansainvälisen yhteistyön avulla EFSA varautuu uusiin riskinarviointimenetelmiin ja määrittelee uuden tieteellisen tiedon ja teknologian merkityksen nykyisille riskinarviointikäytännöille.

Tärkeimmät aloitteet

- Kehittää tarkoituksenmukaisella tavalla JECFA:n, JMPR:n, JEMRA:n, OIE:n, IPPC:n, EPPO:n ja kolmansien maiden virastojen kanssa nykyisin tehtävää yhteistyötä toiminnoissa, kuten riskinarvioinnin suunnittelussa, tietoja koskeissa pyynnöissä ja riskinarviointien laatimiseen käytettyjen tietojen jakamisessa.
- Määrittää tulevien riskinarviointien ensisijaiset tavoitteet kansainvälisellä tasolla ja hyödyntää mahdollisimman kattavasti kansainvälisten, kolmansien maiden ja alueellisten elinten laatimia riskinarviointeja ylläpitäen edelleen eurooppalaisen tieteellisen neuvonannon riippumattomuutta.
- Määrittää ja priorisoida yhteistyössä komission kanssa EFSA:n osallistuminen aloitteisiin, kuten riskinarviointia koskevien suuntaviivojen kehittämiseen ja riskinarviointimenetelmien yhdenmukaistamiseen kansainvälisellä tasolla.

IV Riskiviestinnän yhtenäisyyden edistäminen ja EFSA:n toimintoja koskevan tietoisuuden lisääminen kansainvälisellä tasolla

29. Viestintää ja sen kattavuutta koskevat EFSA:n kansainväliset toiminnot keskittyvät kahteen pää tavoitteeseen: lisätään yhteistyötä tietoisuuden lisäämiseksi EFSA:n asemasta tieteellisen perustan tarjoajana Euroopan yhteisössä tehtäville toimenpiteille elintarvike- ja rehuturvallisuuden, ravitsemuksen, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin, kasvien terveyden ja kasvinsuojelun aloilla, ja selvennetään EFSA:n asemaa näillä aloilla.

30. Yhtenäisyyden parantamiseksi EFSA on kehittänyt riskiviestintää koskevaa yhteistyötä Euroopan kansallisten elintarviketurvallisuusvirastojen kanssa vuodesta 2003.

31. EFSA on myös alkanut luoda yhteyksiä kolmansien maiden ja kansainvälisten elinten viestintäosastoihin. Se vaihtaa tietoja ja jakaa kokemuksia kysymyksistä, joihin liittyy kansainvälinen ulottuvuus.

32. Tätä toimintaa on tukenut luotetuille kumppaneille välittömästi ennen julkaisemista suunnattu valikoituja riskinarviointeja ja lehdistölle annettavia aineistoja koskeva EFSA:n ennakkoilmoitusjärjestelmä. Tavoitteena on tiedottaa kansainvälisille kumppaneille tulevista julkisista tiedotteista ja edistää riskiviestintää koskevan

lähestymistavan yhtenäisyyttä, esimerkiksi kun on kyse merkittävää kansainvälistä tiedotusvälineiden huomiota saavista kysymyksistä, kuten aspartaamista.

33. EFSA on osallistunut riskiviestintää koskeviin kansainvälisiin konferensseihin jakaakseen kokemuksia, määritelläkseen hyviä käytäntöjä ja edistääkseen keskinäistä yhteisymmärrystä. EFSA jatkaa tätä kansainvälistä yhteistyötä kehittämällä entisestään verkostoja sellaisten kansainvälisten ja kolmansien maiden järjestöjen viestintä- ja tukiosastojen kanssa, joilla on samankaltainen toimiala kuin EFSA:lla.

34. Viestintätoimintojensa avulla EFSA lisää entisestään tietoisuutta ja käsitystä EFSA:n asemasta ja aikaansaannoksista kansainvälisellä tasolla sekä tehostaa EFSA:n toimialalla tehtävien EU:n toimenpiteiden tieteellisen perustan uskottavuutta.

Tärkeimmät aloitteet

- EFSA kehittää nykyisiä viestintätoimintojaan, jotka liittyvät riskinarviointitoimintaan kansainvälisten kumppaneiden kanssa yhteistä ja maailmanlaajuista etua koskevilla aloilla, jakaen tietoa ja oppien viestintätoiminnoista sekä kehittämällä parhaita käytäntöjä.
- EFSA kehittää nykyistä käytäntöään vaihtaa tietoa, mukaan lukien ennakoilmoitukset erityisistä aiheista ja ennakkoarvioitukset keskeisistä julkisista tiedotteista ennen niiden julkaisua, ja jakaa tietoa ja toimia yhteistyössä kumppaneiden kanssa EFSA:n toiminnan kannalta olennaisien esiin tulevien ja ajankohtaisten kysymysten osalta, kun ne esiintyvät tiedotusvälineissä ja/tai Internetissä.
- EFSA auttaa edistämään kansainvälisen foorumin perustamista tietojen ja kokemusten vaihtoa sekä yhteisten menettelyjen ja suuntaviivojen kehittämistä varten riskiviestinnän yhtenäisyyden varmistamisen edesauttamiseksi.

Tarkastelun aikataulu ja eteneminen

35. Tämä asiakirja muodostaa perustan kansainvälisiä toimintoja koskevalle yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle, joka sisällytetään EFSA:n vuosittaisiin hallintosuunnitelmiin ja sen komission kanssa käymiin keskusteluihin, kehitettäessä EFSA:n kansainvälisiä toimintoja sen oikeudellisissa ja institutionaalisissa puitteissa. Sitä tarkastellaan uudelleen 2,5 vuoden kuluttua tai tarpeen mukaan ottaen huomioon kaikki EFSA:n strategiseen suunnitelmaan vuosiksi 2009–2013 tehdyt tarkistukset.

Liite I

Sanasto

ECDC	Tautien ehkäisy ja valvonnan eurooppalainen keskus
EPPO	Euroopan ja Välimeren maiden kasvinuojelujärjestö
FAO	Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö
FSANZ	Food Standards Australia and New Zealand, Australian ja Uuden-Seelannin elintarvikestandardien kehittämisestä vastaava laitos
IPCC	Hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli
IPPC	Kansainvälinen kasvinuojeluyhteisö
JECFA	FAO:n ja WHO:n yhteinen elintarvikelisiä aineita käsittelevä asiantuntijakomitea
JEMRA	FAO:n ja WHO:n yhteinen mikrobiologisia riskejä arvioiva kokous
JMPR	FAO:n ja WHO:n yhteinen torjunta-ainejäämiä käsittelevä kokous
JRC	Yhteinen tutkimuskeskus (YTK)
NZFS	New Zealand Food Safety Authority, Uuden-Seelannin elintarviketurvallisuudesta vastaava viranomainen
OECD	Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö
OIE	Maaailman eläintautijärjestö
USDA	United States Department of Agriculture, Yhdysvaltain maatalousministeriö
USEPA	United States Environment Protection Agency, Yhdysvaltain ympäristönsuojeluvirasto
USFDA	United States Food and Drug Administration, Yhdysvaltain elintarvike- ja lääkevirasto
WHO	Maaailman terveysjärjestö
WTO	Maaailman kauppajärjestö

Tärkeimmät aloitteet, toimet ja onnistumista osoittavat indikaattorit, jotka liittyvät asiakirjaan EFSA:n kansainväliset toiminnot – strateginen lähestymistapa

Tämä liite sisältää tietoa välivaiheen toiminnoista asiakirjan EFSA:n kansainväliset toiminnot – strateginen lähestymistapa jokaisen tavoitteen tärkeimpien aloitteiden toteuttamiseksi. Niitä tarkastellaan uudelleen vuosittain, ja ne sisällytetään vuosittaisiin hallintosuunnitelmiin.

Tavoite I – EU:n tukeminen sen kansainvälisissä sitoumuksissa – monenvälinen taso		
Tärkeimmät aloitteet	Toimet	Onnistumista osoittavat indikaattorit
<p>Monenvälisellä tasolla</p> <p>Määritellä ja priorisoida komission kanssa EU:n valtuuskunnille annettava tuki, jota annetaan kansainvälisten hallitustenvälisten kokousten, kuten Codexin työryhmien, ja tarvittaessa myös EPPO:n, IPPC:n, OIE:n, Euroopan neuvoston ja OECD:n sekä niihin liittyvien valmistelevien toimintojen yhteydessä¹⁷.</p> <p>Kehittää vankempi perusta kansainvälisten elinten kanssa tehtävälle yhteistyölle, tutkia komission kanssa mahdollisuuksia EFSA:n toimintojen tarkoituksenmukaisille puitteille tarkistettaessa tieteellisen ja teknisen vaihdon lisäämistä koskevia nykyisiä sopimuksia.</p>	<p>Monenvälinen taso</p> <p>Neuvotella Euroopan komission kanssa ensisijaisista tavoitteista ja kehittää sovitut puitteet, joihin kuuluu luettelo EFSA:n osallistumisesta ja tuesta, sekä määritellä toiminnot komission kanssa EFSA:n perustan kehittämiseksi tieteellistä ja teknistä vaihtoa varten kansainvälisessä viitekehyksessä – vuoden 2009 loppu.</p>	<p>Monenvälinen</p> <p>Puitteista on sovittu ja ne ovat toiminnassa.</p>

¹⁷ Esimerkiksi avustaa komissiota antamalla sen kantoja koskevia tieteellisiä tai teknisiä neuvoja ennen kansainvälisiä kokouksia.

Tavoite I – EU:n tukeminen sen kansainvälisissä sitoumuksissa – kahdenvälinen taso		
Tärkeimmät aloitteet	Toimet	Onnistumista osoittavat indikaattorit
<p>- Kahdenvälisellä tasolla</p> <p>Määritellä ja priorisoida EFSA:n tuki yhteisön toiminnoille ja erityisesti niille toiminnoille, jotka liittyvät transatlanttiseen riskinarviointia koskevaan vuoropuheluun (Transatlantic Risk Assessment Dialogue) ja maailmanlaajuiseen riskinarviointia koskevaan vuoropuheluun (Global Risk Assessment Dialogue)¹⁸ sekä liittymis- ja naapuruusohjelmiin.</p> <p>Työskennellä komission kanssa oikeudellisissa ja institutionaalisissa puitteissa tarkoituksenmukaisten perusteiden määrittämiseksi yhteistyölle, jota tehdään sellaisten elinten kanssa, joilla on kolmansissa maissa samankaltaisia tehtäviä kuin EFSA:lla, jotta helpotetaan EFSA:n toimialaan kuuluvia tehtäviä koskevaa yhteistyötä ja vaihtoa.¹⁹</p>	<p>Kahdenväliset toimet</p> <p>Neuvotella Euroopan komission kanssa ensisijaisista tavoitteista ja kehittää sovitut puitteet EFSA:n perustan kehittämiseksi tieteellistä ja teknistä vaihtoa varten kahdenvälisessä viitekehyksessä – vuoden 2009 loppu.</p>	<p>Kahdenvälinen</p> <p>Puitteista on sovittu ja ne ovat toiminnassa.</p>

¹⁸ Sisältää transatlanttiseen kumppanuuteen osallistuvat maat ja lisäksi muita kolmansien maiden riskinarviointielimiä.

¹⁹ Esimerkiksi Euroopan yhteisön ja Uuden-Seelannin, Euroopan yhteisön ja Australian sekä Euroopan yhteisön ja muiden maiden väliset sopimukset.

Tavoite II – Kansainvälisen tieteellisen datan ja tiedon saannin varmistaminen vahvan perustan luomiseksi riskinarvioinnille ja kehittymässä olevien riskien tunnistamiselle		
Tärkeimmät aloitteet	Toimet	Onnistumista osoittavat indikaattorit
<p>Asettaa tärkeimmillä aloilla nykyisiä oikeudellisia välineitä hyödyntäviä järjestelyjä, jotka tarjoavat vankan perustan datan ja muun tiedon vaihdolle asiaankuuluvien kansainvälisten ja kolmansien maiden elinten kanssa ja tukevat tätä tiedonvaihtoa, jotta tarjotaan laaja-alainen perusta sen riskinarvioinneille ja kehittymässä oleviin riskeihin liittyville toiminnoille.</p> <p>Kehittää kansainvälistä yhteistyötä ja tutkia mekanismeja nopean datan- ja tiedonvaihdon helpottamiseksi, jotta tehostetaan EFSA:n kykyä tukea riskinhallinnasta vastaavia tahoja hätätilanteissa.</p>	<p>Kehittää asiaankuuluvien kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävän tiedonvaihdon hyödyllisiä tiedonlähteitä koskevat pääpiirteet ja yleiskuva erityisesti riskinarvointiin ja kehittymässä oleviin riskeihin liittyvien toimintojen osalta vuoden 2010 loppuun mennessä.</p> <p>Kehittää aktiivisesti yhteyksiä, jotka vastaavat hätätilanteiden käsittelyyn liittyvän tiedon keräämisestä ja arvioinnista kansainvälisissä ja kolmansien maiden järjestöissä viimeistään vuoden 2010 alussa.</p>	<p>Kattava yleiskuva kehitetyistä hyödyllisistä tiedonlähteistä on laadittu.</p> <p>Yhteydet on luotu ja vaihdot ovat toiminnassa.</p>

Tavoite III – Osallistuminen riskinarviointiin kansainvälisellä tasolla		
Tärkeimmät aloitteet	Toimet tavoitteen saavuttamiseksi	Onnistumista osoittavat indikaattorit
<p>Kehittää tarkoituksenmukaisella tavalla JECFA:n, JMPR:n, JEMRA:n, OIE:n, IPPC:n, EPPO:n ja kolmansien maiden virastojen kanssa nykyisin tehtävää yhteistyötä toiminnoissa, kuten riskinarvioinnin suunnittelussa, tietoja koskevissa pyynnöissä ja riskinarviointien laatimiseen käytettyjen tietojen jakamisessa.</p> <p>Määrittellä tulevien riskinarviointien ensisijaiset tavoitteet kansainvälisellä tasolla ja hyödyntää mahdollisimman kattavasti kansainvälisten, kolmansien maiden ja alueellisten elinten laatimia riskinarviointeja ylläpitäen edelleen eurooppalaisen tieteellisen neuvonannon riippumattomuutta.</p> <p>Määrittellä ja priorisoida yhteistyössä komission kanssa EFSA:n osallistuminen aloitteisiin, kuten riskinarviointia koskevien suuntaviivojen kehittämiseen ja riskinarviointimenetelmien yhdenmukaistamiseen kansainvälisellä tasolla.</p>	<p>Vuosittain JEMRA:n, JECFA:n ja JMPR:n sihteeristöjen kanssa (OIE, IPPC, EPPO) riskeihin varautumista koskevan tiedon jakamiseksi, ensisijaisen tavoitteiden määrittelemiseksi ja EFSA:n toimintaan kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi – syyskuusta 2009 lähtien.</p> <p>Vaihtaa kolmesti kuukaudessa riskinarviointitoimintoja koskevaa tietoa kansainvälisten komiteoiden sihteeristöjen kanssa tiedonvaihtoa ja yhteistyötä koskevien mahdollisuuksien kartoittamiseksi – vuoden 2009 loppu.</p> <p>Osallistua EY:n aloitteisiin ja muihin aloitteisiin riskinarviointimenetelmien yhdenmukaistamisen edistämiseksi ja pyrkiä tässä suhteessa aktiivisesti yhteistyöhön kansainvälisten kumppaneiden ja elinten kanssa – jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Suunnittelu ja priorisointi ottaen huomioon kansainvälisten riskinarviointielinten toiminnot vuoden 2009 lopussa.</p> <p>Toiminnassa ovat vaihdot, jotka koskevat onnistunutta yhteistyötä kansainvälisten riskinarviointielinten kanssa vuoden 2009 lopussa.</p> <p>Sitoutuminen kansainväliseen yhdenmukaistamistoimintaan ja toiminta erityisissä yhdenmukaistamishankkeissa.</p>

Tavoite IV – Riskiviestinnän yhtenäisyyden edistäminen ja EFSA:n toimintoja koskevan tietoisuuden lisääminen kansainvälisellä tasolla		
Tärkeimmät aloitteet	Toimet	Onnistumista osoittavat indikaattorit
EFSA kehittää nykyisiä viestintätoimintojaan, jotka liittyvät riskinarviointitoimintaan kansainvälisten kumppaneiden kanssa yhteistä ja maailmanlaajuista etua koskevilla aloilla jakaen tietoa ja oppien viestintätoiminnoista sekä kehittäen parhaita käytäntöjä.	Lisätä entisestään säännöllistä vuoropuhelua kansainvälisten ja kolmansien maiden elintarviketurvallisuusvirastojen viestintä- ja tukiosastojen kanssa luoden virtuaalista vaihtoa parhaiden käytäntöjen jakamiselle ja riskiviestinnän suuntauksille – vuoden 2009 loppu.	Kansainvälisten ja kolmansien maiden elinten viestintä- ja tukiosastojen kanssa on luotu virtuaalinen kumppaniverkko, joka on EFSA:n ja jäsenvaltioiden käytettävissä.
EFSA kehittää nykyistä käytäntöään vaihtaa tietoja, mukaan lukien ennakkoilmoitukset erityisistä aiheista ja ennakkovaroitukset keskeisistä julkisista tiedotteista ennen niiden julkaisua, ja jakaa tietoa ja toimia yhteistyössä kumppaneiden kanssa EFSA:n toiminnan kannalta olennaisten esiin tulevien ja ajankohtaisten kysymysten osalta, kun ne esiintyvät tiedotusvälineissä ja/tai Internetissä.	Vahvistaa riskiviestinnän ennakkoilmoitusjärjestelmää ja vaihtoa koskevaa politiikkaa – kesäkuu 2009.	On luotu politiikka, joka noudattaa järjestelyistä tietoisten kumppaneiden kanssa sovittuja perusteita.
EFSA auttaa edistämään kansainvälisen foorumin perustamista tietojen ja kokemusten vaihtoa sekä yhteisten menettelyjen ja suuntaviivojen kehittämistä varten riskiviestinnän yhtenäisyyden varmistamiseksi.	Keskeisten järjestöjen kanssa järjestettävä vuosittainen seminaari, jossa tarkastellaan riskiviestintämenettelyjen välineitä ja menetelmiä, joiden avulla kehitetään verkostoitumista ja yhteistyötä – vuoden 2011 puoliväli.	Onnistunut seminaari, jossa määritellään keskeiset toiminnot muulle jakamiselle.